

Profesionāļu drošības apdraudējuma riski sociālā darba praksē ar klientu

Ieva Dīķe, Ilvija Razgale

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultāte,
Labklājības un sociālā darba katedra, Latvija*

Ievads. Šobrīd pasaulē un arī Latvijā sociālā darba praksē ir aktualizēties profesionāļu drošības jautājums. Atkarībā no sociālā darbinieka specializācijas un mērķa grupas, ar kuru profesionālis strādā ikdienā, var būt atšķirīgi sociālā darbinieka pienākumi un uzdevumi, kā arī vide, kurā šie pienākumi un uzdevumi tiek veikti. Savukārt no tā var izrietēt iespējamie profesionāļu drošību apdraudošie riski. Analizējot pastāvošos drošības riskus, var uzsvērt, ka vistiešāk uz sociālo darbinieku darbā ar klientu aktualizējas fiziskās un emocionālās drošības aspekts, tāpēc ir svarīgi pētīt, kādi ir konkrētie riski, kas to ietekmē. Lai netiktu apdraudēta sociālā darbinieka drošība un sociālais darbinieks spētu sevi pasargāt darbā ar klientu, ir nepieciešams zināt, kam ir jāpievērš uzmanība praksē – kādām papildu zināšanām un prasmēm ir jāpiemīt sociālajam darbiniekam un kādiem papildu palīg līdzekļiem ir jābūt profesionālim pieejamiem, lai paš aizsardzības nolūkos varētu par sevi parūpēties.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis bija noskaidrot sociālā darbinieka drošību apdraudošos riskus sociālajā darbā ar klientu. Lai to veiktu, tika analizēti dokumenti, anketēti sociālie darbinieki un intervēti eksperti.

Rezultāti. Izpētot sociālā darbinieka darba pienākumus, atklājas darba vides faktori, kas atsedz augstos sociālā darbinieka drošības riskus – inficēšanās iespējamību, lielo garīgo piepūli, augsto atbildības līmeni, neparedzamas situācijas, apsekojot klientu dzīvesvietā, u. c. Tāpat darba instrukcijās papildus tiek izdalīti vairāki kaitīgi darba vides riski – fiziskie, traumatismu izraisošie, bioloģiskie, psihoemocionālie un vardarbības riska faktori. Piemēram, sociālais darbinieks, NMP brigādes, kā arī policisti savā ikdienā bieži saskaras ar vienām un tām pašām klientu grupām, taču, salīdzinot šo profesiju normatīvus, var teikt, ka vislielākajam drošības riskam tiek pakļauts tieši sociālais darbinieks, jo nevienā nozares normatīvā dokumentā nav minēts, ka sociālais darbinieks varētu izmantot paš aizsardzības līdzekļus vai fizisko spēku klienta uzbrukuma gadījumā, un nav reglamentēts, ka apsekošanās jādodas diviem profesionāļiem vai būtu nodrošināma policijas pārstāvju pavadība.

Secinājumi. Sociālā darba praksē pastāv šādi drošības riski: augsta riska klientu grupas (personas ar atkarības problēmām, personas ar vardarbības problēmām, personas ar psihiskiem vai uzvedības traucējumiem u. c.), inficēšanās iespējamība, fiziskās un emocionālās vardarbības risks. Esošie normatīvie dokumenti sociālā darba jomā uzrāda nepilnības un trūkumus profesionāļu drošības jautājumā.